

УДК 271.3-055.2 : 271-5 (477.83/.86) «XIX/XX»

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІЇ КЕРІВНИЦТВА У ЖІНОЧИХ ФРАНЦИСКАНСЬКИХ МОНАСТИРЯХ НА ТЕРЕНАХ ГАЛИЧИНИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX ст.*

Оксана Яцків

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Україна, 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57
e-mail: oksana.yatskiv12@gmail.com

Глибока віра, жертівність, моральна чистота та самопожертва черниць завжди були прикладом для наслідування. У кожному монастирі існували свої звичаї, правила та порядки, які сформувались спільним проживанням черниць протягом багатьох років. Спосіб життя черниць, особливості внутрішнього устрою монастирів завжди викликали зацікавленість у людей, однак і на сьогодні чернече життя залишається малодослідженою науковою проблематикою. Якщо в українській науковій спільноті є низка праць, які висвітлюють особливості укладу життя греко-католицьких монастирів, то відомості про життя францисканських монастирів є досить фрагментарними. Що ж стосується польської історіографії, то деякі відомості знаходимо у працях самих черниць, які намагалися комплексно висвітлити історію своїх згромаджень.

У даній статті на основі опрацьованих статутних документів жіночих францисканських конгрегацій, які активно поширювалися на теренах Галичини протягом другої половини XIX – на початку XX ст., спробуємо комплексно проаналізувати, знайти й освітити спільні та відмінні риси в організації владних структур у чернечих спільнотах. Серед досліджуваних спільнот були контемплативні та місійні згромадження, внутрішні порядки в яких мали певні відмінності.

Головною у кожному згромадженні була генеральна настоятелька, яку обирали на Генеральній капітулі [8, s. 289]. Цікавим моментом є те, що у всіх досліджуваних конгрегаціях керуючу згромадженням називали генеральною настоятелькою, але тільки у сестер альбертинок її називали старша сестра. Саме так засновник згромадження Брат Альберт постановив називати головну черницю. У затвор-

ницькій спільноті сестер бернардинок, де не було поділу на провінції та кожний дім був автономним, головну черницю називали просто настоятелькою [2, s. 66].

Згідно конституції генеральна настоятелька, відбувши свою каденцію, разом з генеральною радою скликала Генеральну капітулу для обрання наступниці [1, арк. 126]. Варто зазначити, що у сестер бернардинок таку капітулу називали Виборною. Інтервал часу між скликанням капітули дорівнював тривалості каденції генеральної настоятельки. Якщо у більшості згромаджень термін каденції генеральної настоятельки тривав шість років [9, s. 190], то у сестер феліціанок – 12 років [5, s. 153]. У клявзуровій спільноті сестер бернардинок настоятельку обирали на три роки [2, s. 66].

У разі смерті генеральної настоятельки [3, s. 98], відмови її від посади або звільнення Апостольською Столицею [9, s. 190], Генеральну капітулу могли скликати позачергово. Для цього, окрім перелічених вище причин, також потрібна була згода Генеральної ради та дозвіл Святого Престолу [6, s. 125].

У деяких згромадженнях Генеральну капітулу скликали заздалегідь, а саме у сестер серцанок – за два місяці [4, s. 31], в юзефіток та альбертинок – з а три місяці [1, арк. 126], а у серафіток – за шість місяців до завершення шестирічної каденції генеральної настоятельки [3, s. 99]. Про саме скликання повідомляли письмово, також звичною справою було розсилання листів по всіх провінціях, якщо був поділ [6, s. 125]. Отримавши таке сповіщення, провінційна настоятелька зачитувала його у провінційному домі.

Генеральна настоятелька за згодою Генеральної ради визначала місце проведення засідання Генеральної капітули [3, s. 99]. Керував

* Матеріали для даної статті вдалося зібрати за всебічної підтримки Стипендіального фонду Музею історії Польщі у Варшаві (Fundusz Stypendialny MHP w Warszawie).

засіданням і головував на ньому єпископ від імені протектора, або від імені директора згромадження [4, s. 31]. У свою чергу, у затворницькому монастирі сестер бернардинок на Виборчій капітулі головував провінціал [2, s. 66]. У деяких згромадженнях на виборах також був присутній місцевий ординарій або його представник [6, s. 137].

Участь у засіданні Генеральної капітули брали: генеральна настоятелька, колишні генеральні настоятельки, генеральна секретарка, генеральна економка, провінційні настоятельки та представниці провінційних домів [5, s. 143]. З кожної провінції мала бути така кількість делегаток, щоб загальна кількість учасників капітули становила 12 осіб. Якщо згромадження поділялось більше ніж на три провінції, тоді кожен провінцію на Генеральній капітулі представляла провінційна настоятелька та дві делегатки [5, s. 153].

Зазвичай делегатками були сестри-профески, які склали вічні обіти та були обрані на Провінційній капітулі [3, s. 99]. Сестри, які брали участь у засіданні Генеральної капітули, займали свої місця за старшинством, а саме за часом складання обітниць і згідно алфавіту. На початку засідання генеральна настоятелька звітувала про справи згромадження за час її керування. Потім на колінах просила вибачення у всіх сестер і сідала на те місце, яке було їй відведене згідно традиції [4, s. 33].

День виборів генеральної настоятельки починався зі Святої Меси у каплиці, після якої сестри спільно приймали Святе Причастя та виконували гімн до Святого Духа («Veni Creator»). Потім обирали двох скрутаторок (серед черниць, які склали тимчасові обітниць), вони допомагали збирати карточки з голосами та брали участь у підрахунку голосів. Скрутаторки після обрання складали присягу на вірність виконання обов'язків і зберігання у секреті інформації, яка стосувалася виборів. Також обирали секретарку засідання капітули [3, s. 103]. У деяких згромадженнях скрутаторок призначали, а не обирали [4, s. 33].

Генеральну настоятельку обирали серед сестер-професок. Кандидатка мала відповідати вимогам, а саме бути набожною, покірною, милостивою, розсудливою [6, s. 141], стриманою у розмовах, об'єктивною [5, s. 142], скромною, головним завданням для якої була похвала Богу, загальне благо сестер і згромадження [2, s. 67]. Одними з обов'язкових вимог до кандидатки було досягнення нею 40 років і перебування у чернецтві понад десять років від моменту складання обітниць [6, s. 141], а у

юзефіток – п'ять років від складання вічних обітниць [1, арк. 127]. Цікавим моментом було те, що на посаду настоятельки у сестер бернардинок не могла претендувати вдова [2, s. 67].

Обирали більшістю голосів шляхом таємного голосування картками на яких черниці вписували ім'я кандидатки [2, s. 66]. Кожна монахиня підходила до скрутаторок, брала карточку та на окремому столику вписувала ім'я кандидатки, після чого вкидала до спеціальної урни. У разі, якщо вибори проходили в одному з домів, в якому перебувала черниця, яка була учасником Генеральної капітули та через хворобу не могла взяти участь у виборах, від участі в яких ніхто не звільнявся, до неї приходила скрутаторка із замкненою урною, куди вона вкидала свій вибір [6, s. 139]. Варто зазначити, що кандидатки на посаду генеральної настоятельки також голосували, але жодна з них не могла проголосувати на свою користь. Також сестри не могли вкидати порожню карточку, не вказавши жодного імені [4, s. 33].

Після того, як всі черниці проголосували, керуючий капітулою підраховував і звіряв кількість карточок з кількістю сестер, які проголосували [3, s. 103]. Співставивши все, скрутаторки записували імена та підраховували голоси. Після виборів усі картки з голосами спалювалися [1, арк. 128].

Якщо під час першого голосування жодна з кандидаток не набирала більшість голосів, то вибори проводилися вдруге. Відбувши каденцію, генеральна настоятелька могла бути обрана вдруге на наступний термін [6, s. 143]. У деяких згромадженнях її могли обрати втретє, якщо вона отримала $\frac{2}{3}$ голосів і таке рішення було затверджене Апостольською Столицею [1, арк. 128]. З документів відомо, що у згромадженні сестер серцанок після виборів кожна черниця згромадження підходила до новобраної настоятельки та цілувала їй руку, у свою чергу настоятелька цілувала кожен сестру в голову [4, s. 33]. У такий спосіб монахині висловлювали свою покірність і повагу новообраній генеральній настоятельці.

Генеральна настоятелька керувала справами цілого згромадження, надавала дозволи, звільняла від обітниць і карала винних черниць [5, s. 142], їй підпорядковувались всі провінції, доми та сестри згромаджень [3, s. 95]. Разом зі своєю радою вона роздавала вказівки, переводила сестер з одного дому до іншого, видавала розпорядження як для окремих домів, так і для цілого згромадження [1, арк. 129].

До обов'язків генеральної настоятельки

входило управління майном згромадження, однак при цьому вона не могла виконувати функцій генеральної економки [2, s. 66], провінційної чи місцевої настоятельки, навіть у будинку, в якому мешкала [3, s. 111]. Також не могла втручатись в їхні справи [1, арк. 131].

Генеральна настоятелька не могла змінити чи по-іншому тлумачити конституцію згромадження, або викреслити якісь приписи. Однак, могла на деякий час окремі провінції, доми або сестер, але не ціле згромадження звільнити від виконання певних пунктів конституції [6, s. 159]. Генеральна настоятелька призначала, змінювала місцевих настоятельок та інших функціонерок, але не могла призначати сестру-вікарію [1, арк. 131].

Важливим обов'язком генеральної настоятельки було інспектування домів цілого згромадження. З документів, а саме з конституції згромадження сестер серцанок за 1896 р., довідуємось, що генеральній настоятельці рекомендувалось проводити інспекцію у всіх домах раз на рік [4, s. 27]. Натомість у сестер альбертинок настоятелька проводила візитацію всіх домів згромадження кожних три роки [6, s. 153]. Під час цієї інспекції вона ознайомлювалась з усіма проблемами та потребами черниць, спілкувалась з сестрами, могла зробити їм зауваження, застерегти або заохотити їх.

З активним поширенням згромадження сестер серцанок і відкриттям щоразу більшої кількості домів, засновник спільноти постановив, щоб інспектування домів проводилось що три роки, при цьому не виключалась можливість частіших інспекцій. Якщо з певних причин генеральна настоятелька не могла проводити інспекцію, тоді згідно конституції цю функцію виконувала її заступниця. Обрана, на правах заступництва, сестра-вікарія здійснювала перевірку, після чого складала детальний звіт [6, s. 155]. У разі смерті генеральної настоятельки її обов'язки до наступних виборів тимчасово виконувала сестра-вікарія. У цьому їй допомагала генеральна рада [4, s. 27].

У згромадженні серафіток генеральна настоятелька кожні п'ять [3, s. 110], а в юзефіток кожні три роки доповідала Конгрегації про новіціат, про стан домів і співжиття сестер у спільноті [1, арк. 131]. Звіт підписувався генеральною настоятелькою, генеральною радою. У разі, якщо головний дім згромадження був розташований на теренах дієцезії, то звіт ще підписував місцевий ординарій [3, s. 110]. У сестер юзефіток у звіті генеральної настоятельки підписувався дієцезіальний єпископ [1, арк. 131].

Свої повноваження генеральна настояте-

лька не могла скласти без дозволу єпископа-протектора та без важливої причини, яку пояснювала Апостольській Столиці [3, s. 113]. У разі, якщо вона зловживала своїм становищем, ігнорувала статут, розтрачувала майно згромадження, погано ставилася до сестер, їй директор спільноти та єпископ робили зауваження. Однак, якщо вона не зважала на зауваження та не змінювала свою поведінку, тоді єпископ наполягав на складенні повноважень і передачі обов'язків сестрі-вікарії до скликання позачергової Генеральної капітули [4, s. 27].

Виконувати обов'язки генеральній настоятельці допомагала генеральна рада, до якої зазвичай входило чотири дискретки (по-іншому їх ще називали радні сестри) [1, арк. 126]. Разом з генеральною настоятелькою вони жили в матірньому домі згромадження [6, s. 153]. До компетенції генеральної ради у згромадженні сестер феліціанок входив: допуск черниць до складання вічних обітів; видалення зі спільноти монахинь, які склали вічні обіти; поділ згромадження на провінції та визначення їхніх меж; переведення сестер і фондів до іншої провінції [5, s. 143].

На засіданні Генеральної капітули також обирали сестер-дискреток, генеральну секретарку та генеральну економку. Ці вибори відбувалися під керівництвом новообраної генеральної настоятельки. На зазначені посади обиралися сестри, яким виповнилося 35 років та які склали вічні обіти [3, s. 107]. Якщо на момент обрання сестри не мали складених вічних обітів, то зобов'язувались їх скласти на час виконання службових обов'язків. Обраними вважались черниці, які отримали більшу кількість голосів. У разі, якщо кандидатки отримали однакову кількість голосів, то голосування могли провести вдруге, а за потреби і втретє [4, s. 32].

У головному домі згромадження генеральній настоятельці допомагали: сестра-вікарія була однією з дискреток і виконувала обов'язки генеральної настоятельки на час її відсутності, а у разі смерті мала право скликати позачергову Генеральну капітулу; магістра сестер новичок; секретарка, яка вела бухгалтерію, кореспонденцію, рахунки та справи від імені генеральної настоятельки; економка – завідувала коморою та кухнею головного дому; черниця, яка наглядала за гардеробом, а у разі потреби і пральною згромадження, щоб кожна сестра мала пристойний і чистий чернечий одяг; сестра, яка опікувалася хворими монахинями; черниця, яка підтримувала порядок у домашній каплиці [4, s. 30].

Крім виборів генеральної настоятельки на Генеральній капітулі ще визначали розмір пожертвувань, які наприкінці року кожний дім передавав до загальної скарбниці генерального дому, та розмір посагу, який вносила кандидатка при вступі до монастиря [3, s. 108].

У згромадженнях, де був поділ на провінції, головною у провінційному домі була провінційна настоятелька. Що ж стосується окремих домів, то тут керувала місцева настоятелька [6, s. 191]. У деяких згромадженнях провінційну настоятельку обирали на Провінційній капітулі, як-от у згромадженні сестер серафіток та альбертинок терміном на три роки [3, s. 126]. В інших випадках, наприклад у згромадженні сестер серцанок, провінційну настоятельку призначала генеральна настоятелька за згодою генеральної ради терміном на шість років [4, s. 25]. Як і генеральна, провінційна настоятелька могла бути переобрана на повторну каденцію вдруге та втретє, але вчетверте у тій самій провінції не могла бути обрана на дану посаду [3, s. 126].

Кандидатка на посаду провінційної настоятельки мала бути сестрою-профескою та перебувати у згромадженні не менше 10 років від часу складання перших тимчасових обітів, обов'язкова вимога до кандидатки – бути народженою у законному шлюбі та мати 35 років [6, s. 191]. Провінційним настоятелям керувати допомагала провінційна рада, яка складалася з дискреток [5, s. 144]. Місцевим настоятелям допомагали дві радні сестри [3, s. 96].

Окрім них у провінційних домах ще була секретарка та провінційна економка. У згромадженні сестер серафіток їх призначала провінційна настоятелька на три роки за згодою провінційної ради та затвердженням генеральної настоятельки [3, s. 128]. У свою чергу, у згромадженні сестер юзефіток генеральна рада терміном на три роки призначала провінційну раду, провінційну настоятельку, чотирьох дискреток, провінційну економку та секретарку [1, арк. 137].

Усі вони мешкали у провінційному домі згромадження, який визначала генеральна рада. Провінційна настоятелька не могла одночасно виконувати обов'язки місцевої настоятельки. Основними обов'язками провінційної настоятельки було: скликання кожного місяця провінційної ради; допуск постуляток до новіціату; видалення новичок і постуляток з важливих причин; донесення генеральній настоятельці пропозицій місцевих настоятельок; обрання віце-магістрів новичок, дискреток і місцевих економок [3, s. 128].

Відомо, що провінційна настоятелька мала повноваження для переведення черниць з одного дому до іншого у межах своєї провінції. Що ж стосується переведення з однієї провінції до іншої, то це могла зробити тільки генеральна настоятелька за попереднім погодженням двох провінційних настоятельок [3, s. 129]. Також провінційна настоятелька кожного року проводила візитацію всіх домів провінції, про що докладно звітувала генеральній настоятельці [4, s. 26]. У сестер серафіток провінційна настоятелька звітувала генеральній настоятельці про справи дому, а звіт підписувався дискретками [3, s. 97]. У свою чергу, в сестер юзефіток провінційна настоятелька кожні півроку звітувала не генеральній настоятельці, а генеральній раді [1, арк. 137].

Про скликання Провінційної капітули також письмово повідомляли. Зазвичай вона скликала за відповідним дозволом кожні шість років і за три місяці до скликання Генеральної капітули. У ній брали участь провінційна настоятелька, провінційні дискретки, провінційна секретарка, провінційна економка та настоятельки домів, у яких мешкало принаймні 12 сестер-професок [3, s. 129]. На засіданні Провінційної капітули обирали двох делегаток на Генеральну капітулу для вирішення важливих справ провінції [3, s. 130].

Кожним філіальним домом керувала місцева настоятелька, згідно вимог монастиря, це була сестра-професка, яка склала вічні обіти й якій виповнилося 30 років [3, s. 132]. Зазвичай місцеву настоятельку призначала генеральна настоятелька за згодою генеральної ради, в альбертинок терміном на три роки [6, s. 201], а в юзефіток на шість років [1, арк. 136]. Натомість, у згромадженні сестер серафіток вона обиралася генеральною радою терміном на три роки [7, s. 7].

З документів також відомо, що місцеву настоятельку могли вдруге призначити на ту саму посаду, але втретє у тому самому будинку вона не могла бути настоятелькою. Без рішення генеральної ради та без важливої причини її не могли перевести до іншого дому [3, s. 132]. Основними обов'язками місцевої настоятельки було керування домом, головування на спільних молитвах, ведення бухгалтерії та кореспонденції, розподіл роботи між черницями, проведення з сестрами, які перебували під її опікою, хоч раз на тиждень конфіденційної зустрічі, щоб дізнатись їхні потреби. У важливих справах місцева настоятелька зверталася до генеральної настоятельки, якій принаймні раз на місяць докладно та письмово звітувала [1, арк. 136].

Стосовно новіціату, то у ньому керувала магістра, яка згідно вимог мала досягти 35 років і перебувати у згромадженні хоча б 10 років від складання першої обітгниці. Магістра новичок могла бути переобрана вдруге на посаду, якщо була здібна, досвідчена та мала бажання. У разі великої кількості новичок, на допомогу магістрі призначали помічницю. Згідно вимог це була сестра-професка зі складеними вічними обітами (а від складання тимчасових обітів пройшло хоча б 5 років) та якій виповнилося 30 років. Магістра та її помічниця у разі потреби звільнялись від усієї роботи у домі, якщо їм це завало у підготовці сестер новичок [6, s. 187].

У справі магістри новіціату ніхто не мав права втручатись, за винятком генеральної та провінційної настоятельки. Що ж стосується дисципліни цілого дому, то магістри, як і сестри новички, підпорядковувались місцевій настоятельці [4, s. 12]. Кожні три у серафіток [3, s. 137], а в юзефіток кожні шість місяців магістра письмово звітувала провінційній настоятельці про справи новичок і стан новіціату [1, арк. 136].

Таким чином, римо-католицькі жіночі монастирі францисканської гілки чернецтва другої половини XIX – на початку XX ст. були структурованими та мали визначену систему управління, яка встановлювалася відповідно до статутів згромаджень. У всіх згромадженнях був чіткий розподіл обов'язків між черницями. Спільною рисою було те, що головувала настоятелька. Однак, якщо у контеплативних спільнотах була тільки настоятелька, то у місійних згромадженнях існувала певна владна структура. Зокрема головною була генеральна настоятелька, якій підпорядковувалась провінційна та місцева настоятельки. Дорадчою була генеральна та провінційна ради, які безпосередньо допомагали у керуванні згромадженням. Генеральна настоятелька виконувала

ла покладені на неї обов'язки та відповідала за життєдіяльність цілого згромадження.

Спільним було також те, що посада настоятельки була виборною, а всі вимоги до кандидати чітко прописувались у конституціях. Обирали на певний період часу з можливістю обрання на повторну каденцію. У всіх згромадженнях вибори відбувалися шляхом таємного голосування. У провінційних домах головну роль виконували провінційні настоятельки та провінційні ради. Однак варто зазначити, що важливі питання вирішували тільки з дозволу генеральної настоятельки, якій черниці регулярно звітували. Сестри сумлінно виконували свої обов'язки, які були прописані у всіх звітах, списках та інших документах.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Центральний державний історичний архів України у м. Львів. Ф.146. Оп.38. Спр.3282. 141 арк.
2. Archiwum Klasztoru SS. Bernardynek w Krakowie przy ul. Poselskiej. Reguła i Ustawy domowe dla Sióstr III. Zakonu od pokuty Ś.O. Franciszka Bernardynek. Brak sygnatury. Łwów, 1905. 96 s.
3. Konstytucje Córek Najświętszej Marii Panny od Siedmiu Boleści, zwanych «Serafitkami» z Trzeciego Zakonu Ś.O. Franciszka z Assyżu. Kraków: Nakładem Sióstr Serafitek, 1937. 155 s.
4. Konstytucje albo Ustawy Zgromadzenia Służebnic Sercu Jezusowego. Przemysł: Nakładem Służebnic Serca Jezusowego, 1901. 111 s.
5. Konstytucje Sióstr Św. Feliksa Trzeciego Zakonu Św. O. Franciszka. Kraków, 1877. 179 s.
6. Materiały działalności przełożonej generalnej. Konstytucje czyli Ustawy Zgromadzenia Sióstr Trzeciego Zakonu Św. Franciszka – Sióstr Albertynek (rękopis o. Czesława Lewandowskiego CM). ASA (Archiwum Sióstr Albertynek). Nr. II/6-5. 219 s.
7. O. Joachim Roman Bar OFMConv. Przełożona domu zakonnego. Wskazania prawne i asketyczne. Warszawa: Akademia Teologii Katolickiej, 1983. 208 s.
8. S. Julita Maria Nedza, Sercanka. Zgromadzenie Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego (1894-1909) // Nasza Przeszłość. Kraków, 1959. T. X. S. 277-316.
9. S. Julita Maria Nedza, Sercanka. Zgromadzenie Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego (1894-1939) // Nasza Przeszłość. Studia z dziejów Kościoła i kultury katolickiej w Polsce. Kraków, 1974. T. XLI. S. 135-236.

Яцків Оксана Особливості формування та функції керівництва у жіночих францисканських монастирях на теренах Галичини у другій половині XIX – початку XX ст.

У статті на основі архівних джерел висвітлено особливості формування та функції керівництва у жіночих францисканських згромадженнях, які діяли на теренах Галичини протягом другої половини XIX – початку XX ст. У всіх згромадженнях був чіткий розподіл обов'язків між черницями. Спільною рисою було те, що головувала настоятелька. Зокрема головною була генеральна настоятелька, якій підпорядковувалась провінційна та місцева настоятельки. Дорадчою була генеральна та провінційна ради, які безпосередньо допомагали у керуванні згромадженням. Генеральна настоятелька виконувала покладені на неї обов'язки та відповідала за життєдіяльність згромадження.

Спільним було також те, що посада настоятельки була виборною, а всі вимоги до кандидати чітко прописувались у конституціях. Обирали на певний період часу з можливістю обрання на повторну каденцію. У всіх згромадженнях вибори відбувалися шляхом таємного голосування, а від участі у них ніхто не звільнявся. Сестри сумлінно виконували свої обов'язки, які були прописані у всіх звітах, списках та інших документах.

Ключові слова: монастир, настоятелька, черниця, статут, звичай

Яцків Оксана Особенности формирования и функции руководства в женских францисканский монастырь на территории Галичины во второй половине XIX - начале XX в.

В статье на основе архивных источников освещены особенности формирования и функции руководства в женских

францисканских конгрегациях, которые действовали на территории Галичины в течении второй половины XIX – начале XX в. Во всех конгрегациях было четкое распределение обязанностей между монахинями. Общей чертой было то, что председательствовала настоятельница. В частности главной была генеральная настоятельница, которой подчинялась провинциальная и местная настоятельница. Совецательным был генеральный и провинциальный совет, которые непосредственно помогали в управлении конгрегацией. Генеральная настоятельница выполняла возложенные на нее обязанности и отвечала за жизнедеятельность конгрегации.

Общим было также то, что должность настоятельницы была выборной, а все требования к кандидатке четко прописывались в конституциях. Избирали на определенный период времени с возможностью избрания на повторный срок. Во всех конгрегациях выборы проходили путем тайного голосования, а от участия в них никто не освобождался. Сестры добросовестно выполняли свои обязанности, которые были прописаны во всех отчетах, списках и других документах.

Ключевые слова: монастырь, настоятельница, монахиня, устав, обычай

Yatskiv Oksana Peculiarities of the establishment and functions of the leadership in female franciscan monasteries in the territory of Galicia in the second half of XIX beginning of XX century

On the basis of archival sources the article reveals peculiarities of the establishment of a management in the female franciscan congregation in Galicia in the second half of the XIX – early XX century. In all congregations there was a clear division of responsibilities between nuns. The common feature was that superior general was the head of the congregation. In particular superior general was on top while provincial and local prioresses were subordinated to her. The general and provincial councils were advisory bodies that helped directly in managing the congregation. The superior general performed the duties assigned to her and was responsible for the functioning of the congregation.

It was also common that the post of the superior general was elective, and all the requirements for the candidate were clearly documented in the constitutions. They were elected for a certain period of time with the possibility of being re-elected for another cadence. In all the congregations elections were held by secret ballot, and nobody was released from participation in them. The nuns faithfully performed their duties, which were prescribed to them by all the reports, lists and other documents.

Keywords: monastery, general superior, nun, regulations, observance

Рецензенти:

Кривошея Іг.І., к.і.н., професор

Тробські Мацей, доктор габілітований, професор

Надійшла до редакції 14.10.2017 р.